ศิลปกรรมโบราณ

ในสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชรและพิษณุโลก

ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ
คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. ๒๕๑๐

คำนำ

ผู้เขียนเป็นผู้รับผิดชอบสอนในรายวิชาศิลปะสุโขทัย ซึ่งต้องมีการนำนักศึกษาทัศนศึกษา ในสถานจริง เมืองโบราณสุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชรและพิษณุโลก และได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายในรายวิชาศิลปะและโบราณคดีในประเทศไทยและนำชมโบราณสถานในการอบรมมัคคุเทศก์อาชีพที่จัดโดยมหาวิทยาลัยศิลปากร ตามเส้นทางการท่องเที่ยวที่กำหนดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นอกจากนี้ยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายและนำชมโบราณสถานเมืองโบราณสมัยสุโขทัยให้กับหน่วยงาน องค์กร ต่างๆ ได้พบว่าปัญหาสำคัญในการบรรยายและการนำชมในภาคสนามไม่สามารถให้ข้อมูลที่เพียงพอ ด้วยเหตุที่ระยะเวลาจำกัด มีสถานที่ศึกษาหลายแห่ง นักศึกษาและผู้เข้าอบรมไม่สามารถจดจำคำบรรยายและทำความเข้าใจได้ทั้งหมดและไม่สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ ด้วยเหตุผลประการสำคัญคือ การขาดคู่มือในการนำชมอย่างเป็นระบบ

เหตุผลสำคัญที่ในการจัดทำเป็นหนังสือนำชมศิลปกรรมเชิงวิชาการขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนอันเป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าสำหรับนักศึกษาและนำไปใช้ภายหลังการเรียนจบและใช้เป็นคู่มือนำชมในการอบรมมัคคุเทศก์อาชีพเพื่อจะได้รับรู้และเข้าใจข้อมูลทางวิชาการที่ลึกซึ่งและถูกต้องมากขึ้น รวมทั้งสำหรับมัคคุเทศก์อาชีพที่สามารถใช้เป็นคู่มือนำชมอย่างเหมาะสมอีกด้วย

ในการจัดทำโครงการตำรานำชมโบราณสถานตามเส้นทางท่องเที่ยวทางศิลปกรรมครั้งนี้ได้อิงกับเส้นทางการท่องเที่ยวที่กำหนดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) โดยจะมีการนำเสนอข้อมูลความเป็นมาและความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของแหล่งที่ข้อมูลทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ลักษณะรูปแบบศิลปกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล แนวคิด คติการสร้าง การกำหนดอายุสมัย และความสำคัญของแหล่งศึกษานั้นๆ

ตำรานี้สามารถใช้ในการเรียนการสอนในสถาบันอื่นๆ ที่มีการเรียนการสอนทางด้าน ทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ โบราณคดี สาขาการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ การจัดการวัฒนธรรม เอเชียศึกษา รวมทั้งผู้สนใจโดยทั่วไปก็สามารถนำติดตัวไปศึกษาได้ ทั้งนี้จะทำให้มีการพัฒนาคุณภาพการรับรู้ทางด้านศิลปกรรมไทยได้ดียิ่งขึ้นอันเป็นการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของมรดกวัฒนธรรมไทยยิ่งขึ้นไป

ขอขอบคุณคณบดีคณะโบราณคดีที่อนุมัติงบประมาณกองทุนอุดหนุนการวิจัยและสร้างสรรค์คณะโบราณคดี และขอบพระคุณศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.สันติ เล็กสุขุม ผู้ถ่ายทอดความรู้ศิลปะสุโขทัยแก่ผู้เขียน

ศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย สายสิงห์